

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **P. S.**,
w przedmiocie wyroku łącznego,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 25 lipca 2024 r.,
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
kasacji Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego,
od wyroku łącznego Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie
z dnia 24 listopada 2023 r., III K 375/23,

**uchyla zaskarżony wyrok łączny i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie do
ponownego rozpoznania.**

Andrzej Stępka Dariusz Świecki Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z dnia 24 listopada 2023 r., III K 375/23, wydanym w sprawie P. S., skazanego

sześcioma wyrokami opisanymi w części wstępnej wyroku łącznego, połączono skazanemu karę roku ograniczenia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 14 marca 2022 r., II K 1660/21; karę roku i 6 sześciu miesięcy ograniczenia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Wołominie z dnia 25 maja 2022 r., V K 554/21; karę 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z dnia 1 stycznia 2023 r., III K 971/22 i wymierzono skazanemu karę łączną 2 lat i 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 godzin w stosunku miesięcznym. Powyższy wyrok łączny nie został zaskarżony i uprawomocnił się.

Kasację od tego wyroku łącznego wniósł Prokurator Generalny, na niekorzyść skazanego. Zaskarżył go w całości i zarzucił: „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego – art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r., polegające na połączeniu trzech kar jednostkowych ograniczenia wolności, orzeczonych wobec skazanego P. S. wyrokami: Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie, sygn. akt II K 1660/21 – w wymiarze 1 roku, Sądu Rejonowego w Wołominie, sygn. akt V K 554/21 – w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy oraz Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie, sygn. akt III K 971/22 – w wymiarze 3 miesięcy, a następnie w ich miejsce wymierzeniu kary łącznej 2 lat i 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 godzin miesięcznie, a więc powyżej górnej granicy dopuszczalnego jej orzeczenia”. Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Uchybienie opisane w zarzucie kasacji rzeczywiście zaistniało i miało istotny wpływ na treść orzeczenia. Należy podkreślić już na wstępie, że w tej sprawie nie

jest kwestionowany ani stan prawny zastosowany przez Sąd orzekający, ani możliwość połączenia określonych kar pochodzących z konkretnych wyroków. Jedynym uchybieniem jest nieprawidłowy wymiar kary łącznej, która przekracza wymiar dopuszczalny w świetle art. 86 § 1 k.k.

Zgodnie z art. 86 § 1 k.k. sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 2 lat ograniczenia wolności (brzmienie art. 86 § 1 k.k. według stanu prawnego przyjętego przez Sąd *meriti*, tj. obowiązującego do dnia 23 czerwca 2020 r., obecnie zmieniona została wyłącznie dolna granica kary łącznej, określona jako „powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa”). Sąd Rejonowy połączył skazanemu trzy kary ograniczenia wolności w wymiarze: roku, roku i 6 miesięcy oraz 3 miesięcy. Najwyższa z kar jednostkowych wynosiła rok i 6 miesięcy, a ich suma 2 lata i 9 miesięcy. Orzeczona przez Sąd Rejonowy kara łączna w wymiarze 2 lat i 8 miesięcy była o miesiąc niższa niż suma kar jednostkowych. Jest to wymiar kary łącznej zgodny z art. 86 § 1 *in principio* k.p.k., jednak sprzeczny z art. 86 § 1 k.k. w jego dalszej części, albowiem wymiar kary łącznej przekracza dopuszczalną w tym przepisie granicę określoną na 2 lata ograniczenia wolności.

Wymierzenie kary łącznej poza granicami wyznaczonymi przez art. 86 § 1 k.k. stanowi rażące naruszenie prawa materialnego i zawsze ma, w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k., istotny wpływ na treść orzeczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 21 grudnia 2021 r., III KK 358/21; 29 listopada 2021 r., V KK 562/21; 17 października 2007 r., V KK 310/07; 6 grudnia 2005 r., II KK 310/05). Ten wpływ uwidacznia się w tym, iż skazany ponosi dolegliwość inną niż została przewidziana w ustawie, w odniesieniu do okoliczności tej sprawy – zbyt surową.

Należy zauważyć, że Prokurator Generalny zaskarżył powyższy wyrok łączny na niekorzyść skazanego i domagał się jego uchylenia w całości, argumentując, że orzeczenie kary łącznej ograniczenia wolności w wymiarze 2 lat i 8 miesięcy stanowiło rażące naruszenie prawa materialnego, które to uchybienie miało istotny wpływ na treść kwestionowanego wyroku łącznego i dlatego zasadne jest uchylenie wyroku łącznego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, w pierwszej instancji. Skarżący zwrócił uwagę na możliwość zastosowania w tej sprawie art. 87 § 1 k.k. Podał bowiem, że tożsame kary ograniczenia wolności

podlegałyby łączeniu również na podstawie przepisów obowiązujących w dniu wyrokowania, w sytuacji, gdyby Sąd uznał za niecelowe zastosowanie art. 87 § 1 k.k. Jak dalej stwierdza się w uzasadnieniu kasacji, wskazana norma prawna, którą Sąd mógł, ale nie musiał zastosować, pozwalała na połączenie kary pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie wydanego w sprawie II K 1660/21 z karą ograniczenia wolności orzeczoną w tymże wyroku w sprawie o sygnaturze II K 1660/21 (kara sekwencyjna została w tej sprawie orzeczona przy zastosowaniu art. 37b k.k.), jak również z karami ograniczenia wolności orzeczonymi w wyrokach V K 554/21 i III K 971/22. Skarżący podkreślił, że biorąc pod uwagę powyższe oraz okoliczność, że w sprawie nie upłynął jeszcze termin wskazany w art. 524 § 3 k.p.k., w celu umożliwienia Sądowi *meriti* rozpoznania sprawy bez ograniczeń, nadzwyczajny środek zaskarżenia jest wniesiony na niekorzyść skazanego. Sąd Najwyższy dostrzega jednak, na co wskazano już na wstępie uzasadnienia, że Prokurator Generalny nie zakwestionował wyboru jako względniejszego dla sprawcy reżimu prawnego orzekania o karze łącznej przyjętego w zaskarżonym wyroku łącznym. Zarzut kasacji wskazuje wyłącznie na rażące naruszenie art. 86 § 1 k.k. i jest wyraźnie skierowany na korzyść skazanego. Trzeba też podkreślić, że zgodnie z przepisami obowiązującymi w brzmieniu zastosowanym przez Sąd w tej sprawie, możliwe było łączenie jedynie kar niewykonanych (art. 85 § 2 k.k. w brzmieniu do dnia 23 czerwca 2020 r.). Tymczasem, jak wynika z danych z systemu NOE.SAD oraz k. 34 akt sprawy III K375/23, kara 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona w sprawie II K 1660/21 (jako element kary sekwencyjnej) została już wykonana przed datą wniesienia kasacji w tej sprawie, co, jak się wydaje, nie zostało dostrzeżone przez jej Autora. W tej sytuacji kasację Prokuratora Generalnego należy uznać za wniesioną na korzyść skazanego, co ma ten skutek, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd będzie związany zakazem *reformationis in peius* (art. 443 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

Konkludując wszystkie powyższe uwagi, rozpoznając sprawę ponownie Sąd Rejonowy wyda wyrok łączny z poszanowaniem przepisów prawa.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji.

Andrzej Stępka Dariusz Świecki Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[J.I.]

[a]